

2008. szeptember 4., csütörtök

7. felhívja a Palesztin Hatóságot, hogy tegyen meg minden erőfeszítést és akadályozza meg, hogy első-sorban a korábbi fogva tartottak, és különösen a gyerekek erőszakos vagy terrorcselekményeket hajtsanak végre;
8. hangot ad azon meggyőződésének, hogy az EU és Izrael közötti kapcsolatok fejlesztésének összefüggésben kell állnia azzal, hogy Izrael betartja-e a nemzetközi jogszabályok által előírt kötelezettségeit;
9. üdvözli az EU–Izrael Társulási Tanács 8. ülésének arra vonatkozó határozatát, hogy a jelenlegi emberi jogi munkacsoportot önálló Emberi Jogi Albizottsággal váltják fel; kéri, hogy az izraeli és a megszállt palesztin területek emberi jogi szervezeteinek és nem kormányzati szervezeteinek véleményét széles körűen kérjék ki, illetve vonják be azokat annak nyomán követésébe, hogy Izrael milyen előrelépéseket tesz a nemzetközi jog szerint rá háruló kötelezettségek betartása tekintetében;
10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, Izrael kormánynak, a Knesszetnek, a Palesztin Hatóság elnökének, a Palesztin Törvényhozó Tanácsnak, a közös kül- és biztonságpolitika főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ főtitkárának, a Kvartert közel-keleti megbízottjának, az Euromediterrán Parlamenti Közgyűlés elnökének, az ENSZ emberi jogi főbiztosának és a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának.

Az emberi jogok területén tett uniós fellépések és politikák részét képező uniós szankciók értékelése

P6_TA(2008)0405

Az Európai Parlament 2008. szeptember 4-i állásfoglalása az emberi jogok területén tett uniós fellépések és politikák részét képező uniós szankciók értékeléséről (2008/2031(INI))

(2009/C 295 E/15)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,
- tekintettel az ENSZ emberi jogi egyezményeire és azok fakultatív jegyzőkönyveire,
- tekintettel a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányára, és az ahhoz csatolt két választható jegyzőkönyvre,
- tekintettel az ENSZ Alapokmányára, különösen annak 1. és 25. cikkére, valamint a VII. fejezet 39. és 41. cikkére,
- tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményre (Európai Emberi Jogi Egyezmény) és az ahhoz csatolt jegyzőkönyvekre,
- tekintettel az Új Európáért párizsi chartára (Párizsi Charta),
- tekintettel az 1975. évi Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet záróokmányára (Helsinki Záróokmány),
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 3., 6., 11., 13., 19., 21., 29. és 39. cikkére, valamint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 60., 133., 296., 297., 301. és 308. cikkére,

2008. szeptember 4., csütörtök

- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,
- tekintettel az Európai Unió által az emberi jogoknak a világban elfoglalt helyzetével kapcsolatban kifejtett korábbi állásfoglalásokra,
- tekintettel az Európai Uniónak az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság megsértésével kapcsolatos korábbi vitáira és sürgős jellegű állásfoglalásaira,
- tekintettel a demokratikus alapelvek és az emberi jogok tiszteletének a Közösség és harmadik országok között létrejövő megállapodásokba való foglalásával kapcsolatos Bizottsági közleményről szóló, 1996. szeptember 20-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel az Európai Közösség és tagállamainak nemzetközi kötelezettségeire, beleértve a WTO-egyezményekben szereplőket,
- tekintettel a Cotonouban 2000. június 23-án aláírt, az egyrészt az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészt az Európai Közösség és tagállamai között létrejött partnerségi megállapodásra (Cotonoui Megállapodás) ⁽²⁾, különösen annak 8., 9., 33., 96. és 98. cikkére, valamint a megállapodás felülvizsgálatára ⁽³⁾,
- tekintettel a „Külkapcsolati tanácsosok munkacsoportján belüli szankciók csoport létrehozása (RELEX/szankciók)” című 2004. január 22-i tanácsi dokumentumra (5603/2004),
- tekintettel a 2004. június 7-i „Korlátozó intézkedések (szankciók) alkalmazására vonatkozó alapelvek” című tanácsi dokumentumra (10198/1/2004),
- tekintettel „Az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikája keretében elrendelt korlátozó intézkedések (szankciók) végrehajtására és értékelésére vonatkozó iránymutatások” című, legutóbb 2005. december 2-án felülvizsgált tanácsi dokumentumra (15114/2004),
- tekintettel a 2007. július 9-i, „A korlátozó intézkedések hatékony végrehajtásának legjobb uniós gyakorlata” című tanácsi dokumentumra (11679/2007),
- tekintettel a Kubáról szóló, 1996. december 2-án elfogadott tanácsi közös álláspontra (96/697/KKBP) ⁽⁴⁾,
- tekintettel a terrorizmus leküzdéséről szóló, 2001. december 27-i tanácsi közös álláspontra (2001/930/KKBP) ⁽⁵⁾, illetve a terrorizmus leküzdésére vonatkozó különös intézkedések alkalmazásáról szóló tanácsi közös álláspontra (2001/931/KKBP) ⁽⁶⁾, valamint a terrorizmus leküzdése érdekében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott különleges korlátozó intézkedésekről szóló, 2001. december 27-i 2580/2001/EK tanácsi rendeletre ⁽⁷⁾,
- tekintettel az Oszáma bin Ládennel, az al-Káida szervezet tagjaival és a Tálibánnal, valamint a velük összeköttetésben álló személyekkel, csoportokkal, vállalkozásokkal és szervezetekkel szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2002. május 27-i tanácsi közös álláspontra (2002/402/KKBP) ⁽⁸⁾, valamint az Oszáma bin Ládennel, az al-Káida hálózattal és a Tálibánnal összeköttetésben álló egyes személyekkel és szervezetekkel szemben meghatározott szigorító intézkedések bevezetéséről, szóló, 2002. május 27-i 881/2002/EK tanácsi rendeletre ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ HL C 320., 1996.10.28., 261. o.

⁽²⁾ HL L 317., 2000.12.15., 3. o.

⁽³⁾ HL L 209., 2005.8.11., 27. o.

⁽⁴⁾ HL L 322., 1996.12.12., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 344., 2001.12.28., 90. o.

⁽⁶⁾ HL L 344., 2001.12.28., 93. o.

⁽⁷⁾ HL L 344., 2001.12.28., 70. o.

⁽⁸⁾ HL L 139., 2002.5.29., 4. o.

⁽⁹⁾ HL L 139., 2002.5.29., 9. o.

2008. szeptember 4., csütörtök

- tekintettel az Európai Unió közös katonai listájára ⁽¹⁾,
 - tekintettel az Európai Uniónak a harmadik országokban az emberi jogok előmozdításában és a demokratizálásban betöltött szerepéről szóló, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett európai bizottsági közleményről szóló 2002. április 25-i állásfoglalására ⁽²⁾,
 - tekintettel az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciazáradekról szóló, 2006. február 14-i állásfoglalására ⁽³⁾,
 - tekintettel az Európai Unió és a harmadik országok közötti megállapodásokra, valamint az e megállapodásokba foglalt emberi jogi záradékokra,
 - tekintettel a gazdasági szankciók, különösen a kereskedelmi embargó és a bojkott jelentőségéről, valamint azoknak az Európai Gazdasági Közösség külkapcsolataira kifejtett hatásáról szóló 1982. október 11-i állásfoglalására ⁽⁴⁾,
 - tekintettel a szankcióknak a különösen az embargók által az ilyen intézkedésekkel sújtott országok népességére kifejtett hatásáról szóló állásfoglalásra ⁽⁵⁾, amelyet az AKCS–EU vegyes parlamenti közgyűlés fogadott el 2001. november 1-jén Brüsszelben (Belgium),
 - tekintettel a harmadik országokkal folytatott emberi jogi párbeszéd és emberi jogokkal kapcsolatos konzultációk működéséről szóló 2007. szeptember 6-i állásfoglalására ⁽⁶⁾,
 - tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2008. január 23-i, az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa és az Európai Unió fekete listáiról szóló 1597 (2008) állásfoglalására és 1824 (2008) ajánlásaira,
 - tekintettel az Európai Unióról szóló szerződést és az Európai Közösséget létrehozó szerződést módosító, Lisszabonban 2007. december 13-án aláírt, várhatóan 2009. január 1-jén hatályba lépő Lisszaboni szerződésre,
 - tekintettel az eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére, valamint a Fejlesztési Bizottság és a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság véleményére (A6-0309/2008),
- A. mivel az EU-Szerződés 11. cikkének (1) bekezdése elismeri, hogy a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) egyik célja az emberi jogok tiszteletben tartása, továbbá a EU-Szerződés új 21. cikke – amelyet a Lisszaboni Szerződés 1. cikkének 24. pontja vezet be – elismeri, hogy „az Unió nemzetközi szintű fellépése azon elvekre épül, amelyek létrehozását, fejlődését és bővítését vezérelték, és arra irányul, hogy ezek érvényesülését a világ többi részén is előbbre vigye; ezek az alapelvek a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes és oszthatatlan volta, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az egyenlőség és a szolidaritás elvei, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek és a nemzetközi jog tiszteletben tartása.”;

⁽¹⁾ HL C 98., 2008.4.18., 1. o.

⁽²⁾ HL C 131. E, 2003.6.5., 147. o.

⁽³⁾ HL C 290. E, 2006.11.29., 107. o.

⁽⁴⁾ HL C 292., 1982.11.8., 13. o.

⁽⁵⁾ AKCS–EU 3201/A/01/végl., HL C 78., 2002.4.2., 32. o.

⁽⁶⁾ HL C 187. E, 2008.7.24., 214. o.

2008. szeptember 4., csütörtök

- B. mivel a szankciók alkalmazása az Európai Unióról szóló szerződés 11. cikkében meghatározott közös kül- és biztonságpolitikai (KKBP) célok alapján történik, amelyek magukban foglalják az emberi jogok, a demokrácia, a jogállamiság, valamint a felelősségteljes kormányzás tiszteletben tartásának elősegítését, de nem korlátozódnak ezekre;
- C. mivel a fent említett „Korlátozó intézkedések (szankciók) alkalmazására vonatkozó alapelvek” az első olyan gyakorlati dokumentum, amely meghatározza azt a jogi keretet, amelyben az EU szankciókat alkalmaz, miközben az EU a gyakorlatban e tárgyban az 1980-as évek elejétől – különösen 1993-tól, az EU-Szerződés hatálybalépésétől kezdődően – így tesz; mivel ez a dokumentum a szankciókat a KKBP eszközei közé sorolja, és ennek megfelelően az európai uniós szankciópolitika kiindulási pontjának tekinti;
- D. mivel ez a szankciópolitika elsősorban a KKBP alábbi öt célkitűzésén alapul: a közös értékek, az alapvető érdekek, az Unió függetlenségének és integritásának megőrzése az ENSZ charta elveivel összhangban; az Unió biztonságának megerősítése minden módon; a béke fenntartása, valamint a nemzetközi biztonság megerősítése az ENSZ charta és a Helsink-i Záróokmány elveivel, illetve a Párizsi Charta célkitűzéseivel – többek között a külső határokra vonatkozóan – összhangban; a nemzetközi együttműködés előmozdítása; a demokrácia és a jogállamiság fejlesztése és megerősítése, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása;
- E. mivel nő a nemzetközi egyetértés a tekintetben, hogy a környezet súlyos és szándékos veszélyeztetése veszélyt jelent a békére és a nemzetközi biztonságra, és sérti az emberi jogokat;
- F. mivel az EU elkötelezett az ENSZ Biztonsági Tanácsa által az ENSZ charta VII. fejezete alapján meghozott szankciók szisztematikus végrehajtásával kapcsolatban, valamint ezzel egyidejűleg az ENSZ Biztonsági Tanácsa felhatalmazásának hiányában autonóm szankciókat vet ki azokban az esetekben, amelyekben az ENSZ Biztonsági Tanácsa hatáskör vagy a tagjai közötti megegyezés hiányában nem tud intézkedni; ebben a tekintetben hangsúlyozza, hogy mind az ENSZ, mind pedig az EU számára kötelezettség, hogy a nemzetközi joggal összhangban vessenek ki szankciókat;
- G. mivel emiatt az EU szankciópolitikája magában foglalja az ENSZ Biztonsági Tanácsának szankcióit, de ennek hatálya és céljai tágabbak, mint az ENSZ Biztonsági Tanács politikájának (nemzetközi béke és biztonság);
- H. mivel a szankció az EU által az emberi jogi politikája végrehajtásához alkalmazható eszközöknek csak az egyike; emlékeztet rá, hogy a szankciók alkalmazásának összhangban kell állnia az Unió általános stratégiájával az érintett területen, valamint a KKBP meghatározott célkitűzéseinek elérése érdekében a prioritások listáján a végső próbálkozásnak kell lennie; mivel a szankciók eredményessége az összes tagállam által végzett párhuzamos alkalmazásuktól függ;
- I. mivel nincs elfogadott nemzetközi jogi vagy EU/EK jogi definíció arra, hogy mi a szankció; mindazonáltal mivel a KKBP keretében a szankciókat vagy korlátozó intézkedéseket az egy vagy több harmadik országgal való diplomáciai vagy gazdasági kapcsolatokat teljesen vagy részben megszakító vagy korlátozó intézkedéseknek tekintik, amelyek célja, hogy változásokat idézzenek elő bizonyos tevékenységekkel vagy politikákkal, így harmadik országok, nem állami jogalanyok, természetes és jogi személyek nemzetközi jogi vagy emberi jogi jogsértéseivel vagy olyan politikáival kapcsolatban, amelyek nem tartják tiszteletben a jogállamiságot vagy a demokratikus alapelveket;
- J. mivel a korlátozó intézkedések típusai intézkedések széles körét foglalják magukba, így fegyverembargókat, kereskedelmi szankciókat, pénzügyi/gazdasági szankciókat, a pénzeszközök befagyasztását, repülési tilalmat, a bebocsátás korlátozását, diplomáciai szankciókat, sport- és kulturális események bojkottálását, valamint a harmadik országgal való együttműködés felfüggesztését;

2008. szeptember 4., csütörtök

- K. mivel az EU gyakorlatához hasonlóan ez az állásfoglalás megkülönbözteti a „szankció” és a „korlátozó intézkedések” fogalmát; mivel ez az állásfoglalás átveszi a megfelelő intézkedéseknek a Cotonoui Megállapodás 96. cikkében ⁽¹⁾ található meghatározását;
- L. mivel maguk az uniós szankciók a korlátozó intézkedések pontos természetétől és az érintett harmadik országgal ápoltság jogi természetétől, valamint a szóban forgó ágazatoktól és célkitűzésektől függően számos jogalappal rendelkeznek; mivel ezek a tényezők mind a szankciók elfogadására vonatkozó eljárást (amely gyakran, de nem mindig, KKBP közös álláspont elfogadását, így a Tanács egységességét követeli meg), mind pedig a követendő jogalkotási eljárást meghatározzák, annak érdekében, hogy a szankciók jogilag kötelezőek és kikényszeríthetőek legyenek, az EK-Szerződés 301. cikkében meghatározott közös eljárás szerint;
- M. mivel a vízumtilalmak és a fegyverembargók váltak a legtöbbször alkalmazott KKBP-szankciókká és az EU szankciósorozata kezdeti lépéseinek egyikét jelentik; mivel az intézkedések e két típusa az egyetlen, amelyet a tagállamok közvetlenül hajtanak végre, mert nem igényelnek különleges, az EK-Szerződés szerinti szankciós jogalkotást; másrészt mivel a pénzügyi szankciók (pénzeszközök befagyasztása) és a kereskedelmi szankciók speciális szankciós jogalkotást igényelnek;
- N. mivel a fentebb említett, „Korlátozó intézkedések (szankciók) alkalmazására vonatkozó alapelvek”, valamint a kapcsolódó irányelvek szerint a célzott szankciók különbséget jelenthetnek az általánosabb szankciókhoz képest – és ezért előnyben részesítendőek –, elsősorban mivel általuk elkerülhetővé válnak az emberek nagyobb csoportjára gyakorolt lehetséges káros hatások, másodsorban pedig, mivel közvetlenül a felelősöket érintik, valamint mert hatékonyabbnak bizonyulhatnak a politika megváltoztatásának tekintetében;
- O. elismeri az olyan intézkedések meglétét, amelyeket bár a Tanács az elnökségi következtetéseiben fogad el, nem nyilvánítanak „szankcióvá” és egyidejűleg eltérnek a KKBP-eszközként felsorolt más korlátozó intézkedésektől;

⁽¹⁾ A Cotonouban 2000. június 23-án aláírt, az egyrészt az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészt az Európai Közösség és tagállamai között létrejött partnerségi megállapodás 96. cikke a következőképpen szól:

„Alapvető elemek: konzultációs eljárás és megfelelő intézkedések az emberi jogokkal, a demokratikus elvekkel és a jogállamisággal kapcsolatban1.

1. E cikk értelmében a felek kifejezés egyrészt a Közösségre és az Európai Unió tagállamaira, másrészt valamennyi AKCS-államra vonatkozik.

2. (a) Ha a felek között rendszeresen folytatott politikai párbeszéd ellenére valamely fél úgy ítéli meg, hogy a másik fél nem teljesíti a 9. cikk (2) bekezdésében említett, az emberi jogok, a demokratikus elvek és a jogállamiság tiszteletben tartásából eredő kötelezettségeit, a különösen sürgős esetek kivételével átad a másik félnek és a Miniszterek Tanácsának a helyzet alapos kivizsgálásához szükséges minden információt annak érdekében, hogy a felek által elfogadható megoldást találjanak. E célból felkéri a másik felet az érintett fél által a helyzet orvoslására megtett vagy megteendő intézkedésekről szóló konzultációra.

A konzultációkat a megoldás keresése szempontjából legmegfelelőbb szinten és formában kell tartani. A konzultációkat a felkérést követően legkésőbb 15 nappal meg kell kezdeni, és azok kölcsönös megállapodással a jogsértés jellegétől és súlyosságától függően megállapított időtartamon át tartanak. A konzultációk azonban egyetlen esetben nem tarthatnak 60 napnál tovább.

Amennyiben a konzultációk nem vezetnek mindkét fél által elfogadható eredményre, vagy a konzultációt elutasítják és különösen sürgős esetben meg lehet tenni a megfelelő intézkedéseket. Ezen intézkedéseket vissza kell vonni, amint elrendelésük oka megszűnt.

(b) A különösen sürgős esetek kifejezés a 9. cikk (2) bekezdésében említett alapvető elemek egyikének olyan különösen súlyos és nyilvánvaló megsértésének kivételes eseteire vonatkozik, amelyek azonnali fellépést igényelnek. A különösen sürgős eljáráshoz folyamodó fél külön-külön tájékoztatja a másik felet és a Miniszterek Tanácsát e tényről, kivéve, ha erre nincs idő.

(c) Az e cikkben említett megfelelő intézkedések a nemzetközi joggal összhangban megtett és a jogsértéssel arányban álló intézkedések. Az intézkedések kiválasztásakor elsőbbséget kell adni azoknak, amelyek a legkevésbé zavarják e megállapodás alkalmazását. Elfogadott, hogy a felfüggesztés alkalmazására csak legvégső esetben kerülhet sor.

Amennyiben különösen súlyos esetben intézkedéseket tesznek, azokról haladéktalanul tájékoztatni kell a másik felet és a Miniszterek Tanácsát. Az érintett fél kérésére ekkor konzultációkat lehet tartani a helyzet alapos kivizsgálása céljából és annak érdekében, hogy lehetőség szerint megoldást találjanak. Ezeket a konzultációkat az a) bekezdés második és harmadik albekezdésében megállapított szabályoknak megfelelően kell megtartani.”

2008. szeptember 4., csütörtök

- P. mivel az EU és a harmadik országok közötti gazdasági kapcsolatokat gyakran két- vagy többoldalú ágazati megállapodások szabályozzák, amelyeket az EU-nak a szankciók végrehajtása során tiszteletben kell tartania; mivel – amennyiben szükséges – emiatt az EU-nak fel kell függesztenie vagy mondania a vonatkozó megállapodást, mielőtt olyan gazdasági szankciókat alkalmaz, amelyek nem állnak összhangban a szóban forgó harmadik ország számára egy fennálló megállapodásban biztosított jogokkal;
- Q. mivel az EU és a harmadik országok közötti kapcsolatokat gyakran két- vagy többoldalú megállapodások szabályozzák, amelyek lehetővé teszik a felek egyike számára, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen, ha a másik fél megsérti az egyezmény lényeges elemét, az emberi jogok tiszteletben tartását, a nemzetközi jogot, a jogállamiság demokratikus alapelveit (az emberi jogi záradékokat), amire elsődleges példa a Cotonoui Megállapodás;
- R. mivel a korlátozó intézkedések bevezetése és végrehajtása meg kell feleljen a nemzetközi humanitárius jognak, tiszteletben kell tartsa az emberi jogokat és alapvető szabadságokat – beleértve a tisztességes eljárást – a hatékony jogorvoslathoz való jogot, valamint az arányosság elvét, illetve megfelelő mentességeket kell biztosítania arra vonatkozóan, hogy a célzott személy alapvető emberi szükségleteit is figyelembe vegyék, például az alapfokú oktatáshoz, az ivóvízhez és az alapvető orvosi ellátáshoz való hozzáférést, mivel a szankciópolitikának teljes mértékben figyelembe kell vennie a Genfi Egyezmény, a gyermekjogi egyezmény és a gazdasági, társadalmi és politikai jogokról szóló egyezségokmány, valamint a fegyveres konfliktusok esetén a civilek és a gyermekek védelméről szóló ENSZ-határozatok által meghatározott normákat;
- S. mivel az EU és egyes tagállamainak hitelességét veszélyezteti, ha az EU szankciói megszegésének látszatát keltik, és mivel Robert Mugabe meghívást kapott a 2007. december 8–9-én Lisszabonban tartott EU–Afrika csúcstalálkozóra, annak ellenére, hogy a legutóbb a 2008/135/KKBP közös tanácsi állásponttal (2008. február 18.) ⁽¹⁾ kiterjesztett, a Zimbabwével szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló 2004/161/KKBP közös álláspont (2004. február 19.) ⁽²⁾ értelmében hivatalosan kitiltották az EU tagállamainak teljes területéről;

Általános szempontok egy hatékony EU szankciópolitika érdekében

1. sajnálatát fejezi ki, hogy máig nem készült értékelés, illetve hatásvizsgálat az EU szankciópolitikájáról, és hogy ennél fogva rendkívül nehéz felmérni a hatásait és a hatékonyságát, valamint levonni a megfelelő következtetéseket; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot e vizsgálat elvégzésére; úgy véli azonban, hogy a Dél-Afrikával szemben alkalmazott szankciópolitika eredményesnek bizonyult annak elősegítésében, hogy az apartheidnek véget vessenek;
2. úgy véli, hogy az EU szankciópolitikája végrehajtásának különböző döntési, végrehajtási és ellenőrzési szinteket alkalmazó jogi háttérében észlelhető eltérések korlátozzák az átláthatóságot és az európai uniós szankciópolitika egységes végrehajtását, ezáltal hitelességét is;
3. úgy véli, hogy a szankciók hatékonysága feltételezi, hogy bevezetésüket mind az európai, mind a nemzetközi közvélemény, valamint az olyan országok is legitimnek tekintsék, amelyekben kívánatosak a változások; hangsúlyozza, hogy ezt a legitimitást erősíti a Parlament konzultációs eljárása a döntéshozatal folyamán;
4. megjegyzi, hogy a szankcióknak szimbolikus szerepük lehet abban, ahogyan az EU erkölcsi ítéletét kifejezésre juttatja, és így javítja az EU külpolitikájának átláthatóságát és hitelességét; óva int azonban attól, hogy túl nagy hangsúlyt fektessenek a szankciók, mint szimbolikus intézkedések elképzelésére, mivel ez teljes lealacsonyításukat eredményezheti;
5. úgy véli, hogy a hatóságoknak vagy a nem állami jogalanyoknak vagy természetes és jogi személyeknek a személyek biztonságát vagy jogait súlyosan sértő magatartása, illetve a szerződéses és/vagy diplomáciai kapcsolatok harmadik félnek felróható kimerülése vagy egyértelmű elsőkélyesedése esetére kell a szankciókat alkalmazni;

⁽¹⁾ HL L 43., 2008.2.19., 39. o.

⁽²⁾ HL L 50., 2004.2.20., 66. o.

2008. szeptember 4., csütörtök

6. véleménye szerint a környezet szándékos és visszafordíthatatlan károsítása veszélyezteti a biztonságot, ráadásul súlyosan sérti az emberi jogokat; e célból felkéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a szankciók alkalmazásához vezető indokok közé illessze be a szándékos és visszafordíthatatlan környezetkárosítást;
7. elismeri, hogy az uniós szankciós eszközöket általánosságban rugalmasan, eseti alapon, a szükségletekkel összhangban alkalmazzák; mindazonáltal helyteleníti azt a tényt, hogy az EU gyakran következtetlenül alkalmazta szankciós politikáját, és annak ellenére kezelt különbözően harmadik országokat, hogy az emberi jogi és demokratikus előéletük hasonló volt, így okot adott a „kettős mérce” alkalmazására vonatkozó kritikákra;
8. ezzel kapcsolatban úgy véli, hogy az emberi jogok megsértése miatti szankciók Európai Unió általi alkalmazásának és értékelésének elvben fontosabbnak kell lennie minden hátránynál, amely azoknak az Európai Unió és polgárai kereskedelmi érdekeire való alkalmazásából származik;
9. sajnálatát fejezi ki, hogy egy adott országgal, mint a Kubával kapcsolatos politikák tekintetében az EU-n belüli nézetkülönbség fennállása, vagy a tagállamoknak a fontos partnerekkel, mint Oroszországgal való szembekerülés miatti vonakodása révén az EU az elnökségi következtetésekben csupán „informális szankciókat” fogadott el, amely az Unió szankcióinak ingadozó vagy következtelen alkalmazásában nyilvánul meg; mindazonáltal elismeri, hogy a tanácsi következtetésekbe foglalt intézkedések, mint a Szerbiához hasonló országokkal kötött megállapodások aláírásának elhalasztása hasznos eszköz lehetne a harmadik országoknak a nemzetközi mechanizmusokkal való teljes együttműködésre kényszerítése érdekében;
10. megállapítja, hogy Kuba tekintetében a fent említett, 1996-ban elfogadott és rendszeresen megújított közös álláspont úttervet irányoz elő a demokráciára történő békés átálláshoz, valamint hogy az továbbra is hatályos, és eddig nem vezetett ellentétkekhez az európai intézményekben; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy mindeddig semmiféle jelentős javulást nem értek el az emberi jogok terén; tudomásul veszi a Tanács 2008. június 20-i határozatát a Kubát érintő informális szankciók feloldásáról, ugyanakkor kéri minden politikai fogoly azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátását, a börtönökbe való bejutás megkönnyítését, valamint azt, hogy Kuba ratifikálja és hajtsa végre a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányát; tudomásul veszi, hogy a Tanács egy éven belül határoz arról, hogy folytat-e politikai párbeszédet Kubával, az emberi jogok terén elért (vagy el nem ért) jelentős javulás függvényében; emlékeztet arra, hogy a Tanács álláspontja mind a kubai hatóságokkal, mind a civil társadalom képviselőivel folytatott párbeszédéről az Európai Unió intézményeire nézve is kötelező érvényű; megismétli álláspontját a Szaharov-díjas Oswaldó Payá Sardiñas-szal és a „Nők fehériben” mozgalommal kapcsolatban;
11. úgy véli, hogy a szankciók „kevésbé hatékony” mivoltára vonatkozó érvek nem alkalmazhatók feloldásuk érdekében, és ehelyett magának a szankciónak az átformálásával és ártértékelésével kell járniuk; ezenfelül álláspontja szerint a szankciók folytatásának vagy megszüntetésének kizárólag azon kell alapulnia, hogy elérték-e céljukat, értékelésük szerint megerősíthetők vagy módosíthatók-e; úgy véli, hogy emiatt a szankciókat mindig egyértelmű követelményeknek kell kísérniük;
12. úgy véli, hogy a szankciók hatékonyságát több szinten kell elemezni: az intézkedések belső hatékonyságának szintjén – aszerint, hogy képes-e hatást kifejteni a szóban forgó rendszer tagjaként érintett személyek magán illetve szakmai tevékenységére vagy e rendszer működésére – továbbá a politikai hatékonyság szintjén, aszerint, hogy képes-e az elfogadásukhoz vezető tevékenységek vagy politikák abbahagyására vagy módosítására ösztönözni,
13. úgy gondolja, hogy valamely szankció eredményessége az Európai Unió azon képességétől függ, hogy azt a teljes időszakra fenntartsa, és ennek kapcsán sajnálatát fejezi ki az olyan rendelkezések alkalmazása miatt, mint a hatályvesztésre vonatkozó záradékok, amelyek a szankciók automatikus feloldásával járnak;
14. minden körülmények között ellenzi az általános, egyöntetű szankciók alkalmazását bármely ország esetében, mivel ez a megközelítés valójában a lakosság teljes elszigeteléséhez vezet; úgy véli, hogy más politikai eszközökkel való koordinációjuk nélkül a gazdasági szankciók csak nagy nehézségek árán érhetnek el eredményt a megcélzott rendszer politikai reformjának elősegítésében; felhívja tehát a figyelmet arra, hogy minden egyes, állami hatósággal szemben alkalmazott szankcionálást következetesen az érintett ország civil társadalmának támogatásával kell kísérni;

2008. szeptember 4., csütörtök

Szankciók, mint az általános emberi jogi stratégia részei

15. rámutat arra, hogy az uniós szankciók többségét biztonsági aggályok miatt szabják ki; mindazonáltal hangsúlyozza, hogy az emberi jogok megsértésének elegendő alapot kell jelentenie a szankciókhoz, mivel hasonlóképpen veszélyeztetik a biztonságot és a stabilitást;

16. rámutat arra, hogy a szankciók fő célja az, hogy a KKBP célkitűzéseivel vagy a Tanács által elfogadott következtetésekkel, illetőleg a szankciók alapját képező nemzetközi döntésekkel összhangban változást hozzanak a politikák vagy a tevékenységek terén;

17. hangsúlyozza azt a tényt, hogy a Tanács, a fentebb említett „Korlátozó intézkedésekre (szankciókra) vonatkozó alapelvek” elfogadásával elkötelezte magát a szankcióknak egy átfogó és integrált politikai megközelítés részeként történő alkalmazása mellett; e tekintetben kiemeli, hogy ez a megközelítés párhuzamos politikai párbeszédben ösztönző elemeket és feltételeességet foglal magába, illetve végső megoldásként – amint azt az alapelvek meghatározzák – még magában foglalhatja kényszerítő intézkedések alkalmazását; úgy véli, hogy az emberi jogi és demokrácia záradékokat, az általános preferenciarendszert, valamint a fejlesztési segítyt az átfogó és integrált politikai megközelítés eszközeiként kellene alkalmazni;

18. hangsúlyozza, hogy az emberi jogi záradék végrehajtása nem tekinthető teljes egészében autonóm vagy egyoldalú uniós szankciónak, mivel közvetlenül a két- vagy többoldalú megállapodásból származik, amely az emberi jogok kölcsönös tiszteltetését tartását rögzíti; úgy véli, hogy az ezzel a záradékkal összhangban hozott megfelelő intézkedések kizárólag az érintett megállapodás végrehajtását érintik, amennyiben jogszerű alapot biztosítanak a felek számára a megállapodás felfüggesztésére vagy megsemmisítésére; következőképp úgy véli, hogy ennek következményeként az emberi jogi záradék, valamint az autonóm vagy egyoldalú szankciók bevezetése csak kiegészítő jellegű lehet.

19. emiatt üdvözlöi az emberi jogi záradékok módszeres szerepeltetését, valamint ragaszkodik egy különleges végrehajtási mechanizmus minden új, harmadik országgal kötött kétoldalú, szektorspecifikus megállapodások is tartalmazó egyezménybe való belefoglalásához; e tekintetben emlékeztet a záradék hatékonyabb és módszeresebb végrehajtása érdekében megfogalmazott ajánlások jelentőségére: a célok és a referenciakritériumok meghatározása és a rendszeres ellenőrzés; megismétli felhívását, hogy az emberi jogi záradékokat a felek között – beleértve a Parlamentet is – egy átláthatóbb konzultációs eljárás keretében kell végrehajtani, részletezve azokat a politikai és jogi mechanizmusokat, amelyeket a kétoldalú megállapodásoknak az emberi jogok nemzetközi joggal ellentétes ismételt és/vagy rendszeres megsértése miatti felfüggesztésére irányuló kérelem esetén kell alkalmazni; támogatja a Cotonoui Megállapodásban foglalt, az emberi jogok, a demokratikus elvek és a jogállamiság súlyos megsértése esetén alkalmazandó eljárási modellt; úgy véli, hogy a fokozott politikai párbeszéd rendszere (a Cotonoui Megállapodás 8. cikke) és a konzultáció (a Cotonoui Megállapodás 96. cikke) a megfelelő intézkedések elfogadása előtt és után több esetben sikeres eszköznek bizonyult az adott ország helyzetének javítására;

20. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ne ajánljanak szabadkereskedelmi megállapodásokat és/vagy társulási megállapodást – még emberi jogi záradékkal sem – olyan országok kormányainak, amelyekben az Egyesült Nemzetek Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala jelentései szerint súlyos emberi jogi jogsértéseket követnek el;

21. úgy véli, hogy a megfelelő vagy korlátozó intézkedések megtételének elmulasztása az emberi jogok tartós megsértésével jellemezhető helyzet esetén komolyan aláássa az Unió emberi jogi stratégiáját, szankciópolitikáját és hitelességét;

22. úgy véli, hogy a szankciós politika jóval hatékonyabb, ha egy koherens emberi jogi stratégia része; ismételten kéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az országstratégiai, és hasonló jellegű dokumentumok részeként külön stratégiát dolgozzanak ki az emberi jogok és a demokrácia helyzetének tárgyában;

23. úgy véli, hogy a szankciók kiszabásának esetében az emberi jogi párbeszédnek és konzultációknak a korlátozó intézkedések elfogadásakor meghatározott célkitűzések és követelmények teljesítésével kapcsolatban nyújtott teljesítményről szóló vitát is szükségszerűen és módszeresen magukban kellene foglalniuk; ugyanakkor úgy véli, hogy az emberi jogi párbeszéd és a konzultációk során elért célkitűzések nem helyettesíthetik a szankciókban rejlő célkitűzéseket;

2008. szeptember 4., csütörtök

A nemzetközi közösség által koordinált intézkedés

24. álláspontja szerint a nemzetközi közösség által koordinált intézkedésnek erősebb a hatása, mint az államok vagy a regionális jogalanyok elszigetelt és egyenlőtlen lépéseinek; emiatt üdvözlí annak tényét, hogy az EU szankciópolitikájának az ENSZ-rendszer előnyben részesítésére vonatkozó szándékon alapulva kellene folytatódnia;

25. felhívja a Bizottságot, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa szankcióinak hiányában működjön együtt az uniós tagsággal nem rendelkező szankcionáló államokkal, az információkat ossza meg, valamint az intézkedést a szankciók megkerülésének megakadályozása, illetve az uniós és más, nemzetközi jog alapján meghatározott szankciók hatékonyságának és végrehajtásának maximalizálása érdekében koordinálja nemzetközi szinten;

26. úgy véli, hogy az EU-nak együttműködésre kell törekednie más regionális szervezetekkel, például az Afrikai Unióval és a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségével (ASEAN), hogy előmozdítsa az emberi jogokat és biztosítsa a szankciókkal kapcsolatos fellépések koordinációját;

27. felhívja az EU-t, hogy, különösképpen regionális szinten, a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos közös álláspont elérése céljából módszeresen alakítson ki párbeszédet a nem szankcionáló államokkal; rámutat, hogy ahogyan azt Burma/Mianmar esete is megmutatta, a szankciók gyakran nem hozzák meg a várt változásokat a politikában vagy tevékenységekben, ha a nemzetközi közösség megosztott és a legfőbb szereplők nem vesznek részt a végrehajtásban;

28. felkéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a szankciókat nem alkalmazó országokkal folytatott politikai párbeszédnek napirendjébe vegyék fel a szankciók szerepének, illetve azoknak a rendszerre vagy a nem állami célszemélyekre – magánszemélyekre, szervezetekre vagy vállalkozásokra – kifejtett hatásának kérdését;

29. úgy véli, hogy egy, a célszám régiójával történő szabadkereskedelmi megállapodás aláírásának lehetőségét „ösztönzőként”, és nyomásgyakorló eszközként kell alkalmazni, és az ilyen megállapodás hatálya alá tartozó országot ki kell zárni a szankciórendszerből;

Egyértelmű döntéshozatali eljárások, célkitűzések, követelmények és értékelési mechanizmusok kialakítása

30. hangsúlyozza, hogy a különböző szankciók lehetséges hatásának felmérése érdekében a szankciók elfogadása előtt minden egyes egyedi helyzet még alaposabb kivizsgálására, valamint annak meghatározására van szükség, hogy minden más lényeges tényező és összehasonlítható tapasztalat fényében melyek a leghatékonyabb szankciók; úgy véli, hogy egy ilyen előzetes vizsgálat annál indokoltabb, minél nehezebb az alkalmazott szankciókat úgy visszavonni, hogy az EU hitelessége, illetve az EU által az érintett harmadik ország számára nyújtandó támogatás ne kerüljön veszélybe, mivel ez utóbbi ország hatóságai eszközzé minősíthetik az EU döntését; e tekintetben tudomásul veszi a jelenlegi gyakorlatot, amely szerint a javasolt szankciók helyállóságát, jellegét és eredményességét a Tanács keretében vitatják meg, az érintett országbeli EU misszióvezetők értékelése alapján, és arra szólít fel, hogy ebben az értékelésben szerepeltesse független szakértői jelentést;

31. hangsúlyozza azonban, hogy ez a vizsgálat nem használható a szankciók elfogadásának késleltetésére; e tekintetben kiemeli, hogy a szankciók alkalmazásának a KKBP szerinti kétlépéses eljárása lehetőséget biztosít sürgős politikai reakcióra, kezdetben a rendelet mélyrehatóbb elemzése után meghatározandó közös álláspont elfogadása révén, amely részletesen leírja a szankciók pontos jellegét és alkalmazási körét;

32. a szankció feloldásának feltételeként szolgáló egyértelmű és meghatározott követelményeknek a jogi eszközökbe való módszeres belefoglalására hív fel; megerősíti, hogy a referenciakritériumokat egy független szakvélemény alapján kell felállítani, és e kritériumok a Tanácson belüli politikai változások idején nem módosíthatóak;

33. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy alakítson ki egy felülvizsgálati záradékot módszeresen magába foglaló, kivételes szankciókat felülvizsgáló eljárást, amely a megállapított követelmények alapján a szankciórendszer újbóli vizsgálatát vonja maga után, valamint felméri, hogy a célkitűzések megvalósultak-e; megerősíti, hogy üdvözölni kell az eljárások kialakítására irányuló szándéknyilatkozatokat és a pozitív eredményeket, azonban hangsúlyozza, hogy ezek a szankciók vizsgálata során semmiképpen sem helyettesíthetik a kézzelfogható és tényleges fejlődés megvalósítását, a referenciakritériumok teljesítése érdekében;

2008. szeptember 4., csütörtök

34. úgy véli, hogy a Kínával szemben alkalmazott fegyverembargó érzékelteti az Unió következetességét és állhatatosságát, mivel ezt az embargót eredetileg az 1989-es Tienanmen téri öldöklés után vezették be, és az EU a mai napig nem kapott semmilyen magyarázatot az öldökléssel kapcsolatban, ezért az említett embargó feloldásának semmilyen oka nincs;

35. felhívja külkapcsolati tanácsosok munkacsoportjának (RELEX) „szankciók” formációját, hogy teljesítse megbízatását; különösen nyomatékosítja a szankciók elfogadása előtt végzett kutatás elvégzésének, valamint elfogadásuk után a fejleményekről szóló naprakész információk rendszeres biztosításának és a korlátozó intézkedések végrehajtására és alkalmazására vonatkozó legjobb gyakorlat kidolgozásának szükségességét;

36. elismeri, hogy az államoknak és a nemzetközi és regionális szervezeteknek elszámoltathatónak kell lenniük a nemzetközi törvénytelen cselekményekért, és ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy igazságügyi ellenőrzési mechanizmusra van szükség annak garانتálása érdekében, hogy a szankciókat a nemzetközi jognak és a humanitárius jognak megfelelően hajtják végre;

37. felkéri a Parlamentet, hogy a szankcióval kapcsolatos eljárás minden fázisában vegyen részt: a szankciókhoz vezető döntéshozatali eljárásban, a helyzetnek leginkább megfelelő szankciók kiválasztásában, valamint a követelmények meghatározásában is, illetve ezek végrehajtásának a felülvizsgálati mechanizmus keretében történő értékelésében és a szankció feloldásában;

Célzott szankciók, mint hatékonyabb eszközök?

38. sajnálatát fejezi ki, hogy az értékelés hiánya miatt lehetetlen megállapítani a célintézkedések hatékonyságát; mindazonáltal elismeri, hogy az EU erős humanitárius aggályai, amelyek az általános gazdasági hatású szankciók elvetéséhez vezettek – ahogyan ez korábban Irak esetében történt –, valamint a célzottabb, „okos” szankciók kivetése elősegítette a befolyásolni kívánt alanyok viselkedésére gyakorolt maximális hatást, míg a minimumra csökkentette a káros humanitárius hatásokat vagy a nem célzott személyek és a szomszédos országok tekintetében előforduló következményeket;

39. úgy véli, hogy a legkevésbé sem valószínű, hogy a más politikai eszközöktől elszigetelten használt gazdasági szankciók lényegi politikaváltoztatásra kényszerítik a célzott rendszereket; hangsúlyozza továbbá, hogy a széles körű gazdasági korlátozások túlzottan magas gazdasági és humanitárius költséggel járhatnak, és ezért megismétli az olyan pontosabban megtervezett és jobban célzott gazdasági szankciók iránti felhívását, amelyek elsősorban a célzott rendszerek kulcsszereplőire és az emberi jogi jogsértések elkövetőire vannak hatással;

40. hangsúlyozza, hogy a gazdasági szankcióknak elsősorban a nem munkaerő-intenzív és a kis- és középvállalkozások számára kevésbé fontos ágazatokat kell megcélolniuk, hiszen ezek a vállalatok mind a gazdasági fejlődés, mind a jövedelem újraelosztása szempontjából fontosak;

41. támogatja olyan pénzügyi szankciók alkalmazását a célzott rendszerek kulcsszereplőivel és közvetlen családtagjaikkal szemben, amelyek inkább a szankcionált személyek bevételeire vannak közvetlen hatással; hangsúlyozza, hogy e szankciókat az ilyen személyekkel együttműködő európai uniós gazdasági szereplők elleni megfelelő intézkedéseknek kell kísérniük; hangsúlyozza, hogy egy rendszer különleges vagy legfőbb bevételi forrását képező célzott áruforgalmi szankciók a lakosságra gyakorolt szélesebb körű, hátrányosan megkülönböztető hatás kockázatát jelentik, valamint a „feketegazdaság” fejlődésének kedvezhetnek;

42. úgy véli, hogy a gazdasági és pénzügyi szankciókat – még ha azok célzottak is – az EU-ban kereskedelmi tevékenységet folytató összes természetes és jogi személynek alkalmaznia kell, beleértve a harmadik országok állampolgárait is, valamint azokat a valamely uniós tagállam jogszabályaival összhangban nyilvántartásba vett vagy letelepedett európai állampolgárokat vagy jogi személyeket, amelyek az EU-n kívül folytatnak kereskedelmi tevékenységeket;

43. a pénzeszközök befagyasztása alóli „különleges mentességek” korlátozott alkalmazására hív fel; külön eljárás kialakítására hív fel a mentességekkel kapcsolatban abban az esetben, ha egy tagállam a pénzeszközök befagyasztása alóli mentességet kíván biztosítani, mivel a korlátozó intézkedés hatékonyságát aláássa egy ilyen eljárás hiánya, amennyiben a tagállamoknak csupán előzetesen kell tájékoztatniuk a Bizottságot egy ilyen mentességről;

2008. szeptember 4., csütörtök

44. az EU célzott pénzügyi szankciói alkalmazásának fejlesztésére irányuló lépésre hív fel annak gyakorlati biztosítása érdekében, hogy az intézkedések átfogó módon akadályozzák meg a kijelölt személyeknek és jogalanyoknak az összes pénzügyi szolgáltatáshoz való hozzáférést az EU joghatóságán belül, beleértve azokat is, amelyek érintik az uniós elszámolóház bankokat, vagy más módon használnak az EU joghatóságán belül nyújtott pénzügyi szolgáltatásokat; hangsúlyozza, hogy az EU-n és a tagállamokon belül a szankciók jegyzékeinek a pénzmossárról szóló harmadik irányelvben ⁽¹⁾ megállapított kötelezettségek hatálya alá tartozó valamennyi személynek történő terjesztése terén nagyobb rugalmasságra van szükség; azt javasolja, hogy minden tagállam jelöljön ki egy intézményt, amely ezen információ terjesztéséért felelős;

45. a Tanácsot és a Bizottságot a SWIFT-menedzsmenttel és az európai részvényesekkel való fokozottabb együttműködésre hívja fel, a feketelistára került bankszámlák befagyasztása terén jobb eredmények elérése, valamint az ilyen bankszámlákra, illetve az azokról történő pénzáttalások megszüntetése érdekében;

46. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot a célzott hatóságok befagyasztott jövedelme felhasználási lehetőségeinek és módjainak kivizsgálására, például az emberi jogi jogsértések áldozatainak vagy az ENSZ charta VII. fejezetének keretében meghatározott fejlesztési célokra juttatása által;

47. megjegyzi, hogy a fegyverembargók a szankciók azon formái, amelyet arra hoztak létre, hogy megakadályozzák a fegyvereknek és a hadi felszereléseknek konfliktuszónákba vagy olyan rendszerekhez való kerülését, amelyek azokat – a fegyverkereskedelmi eljárási kódexben meghatározottak alapján – valószínűleg belső elnyomás vagy egy külföldi ország elleni agresszió céljából alkalmazzák;

48. a tagállamok és a Bizottság közötti koordinált együttműködésre hív fel az uniós, minden egyes tagállam által alkalmazott fegyverembargók végrehajtása tekintetében;

49. a tagállamokat a közös álláspont elfogadására hívja fel a fegyverkereskedelemről, amely a hatályos eljárási kódexet jogilag kötelező erejűvé teszi;

50. sürgeti a Tanácsot, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy folytassák az ENSZ vizsgálatra és végrehajtásra irányuló képességeinek javítását célzó munkát, valamint támogatja azt az álláspontot, miszerint egy állandó ENSZ-csapatnak kellene létrejönnie a konfliktussal érintett áruk kereskedelmének és a hozzájuk kapcsolódó szankciók értékének felmérése céljából;

51. emlékeztet arra, hogy a bebocsátásra vonatkozó korlátozások (utazási tilalmak, vízumtilalmak) az uniós szankciósorozat kezdeti lépéseinek egyikét jelentik, és maguk után vonják a feketelistára került személyek és nem állami jogalanyok az EU hivatalos találkozóin való részvételének, valamint az EU-ba történő magáncélú utazásának tilalmát;

52. aggodalommal jegyzi meg, hogy a tagállamok nem tartják be optimális módon az uniós vízumtilalmakat; felhívja a tagállamokat, hogy fogadjanak el egy koncentrált megközelítést az utazási korlátozások és a vonatkozó mentességi záradékok alkalmazásával kapcsolatban;

Az emberi jogok tiszteletben tartása a terrorizmus elleni harcban, a célzott szankciók alkalmazása során

53. tudomásul veszi, hogy mind az Unió autonóm, terrorizmus elleni szankciói, mind pedig az ENSZ Biztonsági Tanácsának terrorizmus elleni szankcióinak az EU által történő végrehajtása több, a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság előtt lévő ügy tárgyát képezik;

54. emlékeztet a tagállamoknak az EU-Szerződés 6. cikkének ⁽²⁾ bekezdésével összhangban álló szankciók megfogalmazására vonatkozó kötelezettségére, amely követelményként támasztja az Unióval szemben az alapvető jogok tiszteletben tartását az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosítottak, valamint a tagállamok közös alkotmányos hagyományai alapján; hangsúlyozza, hogy a jelenlegi feketelista-eljárások mind az EU, mind pedig az ENSZ szintjén elégtelenek a jogbiztonság és a jogorvoslatok szempontjából; sürgeti a Tanácsot, hogy vonja le az összes szükséges következtetést, és teljes mértékben alkalmazza az Elsőfokú Bíróság által az EU autonóm szankcióira vonatkozóan hozott ítéleteket;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005. október 26-i 2005/60/EK irányelve a pénzügyi rendszereknek a pénzmossás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről (HL L 309., 2005.11.25., 15. o.).

2008. szeptember 4., csütörtök

55. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a feketelistára való felkerülést és az arról való lekerülést célzó jelenlegi eljárásokat a feketelistán szereplő személyek és jogalanyok eljárási és anyagi emberi jogainak, valamint különösen független és pártatlan testület előtti hatékony jogorvoslatra és a tisztességes eljárásra vonatkozó lényeges nemzetközi normák a tiszteletben tartása érdekében, beleértve a szóban forgó személy vagy jogalany ellen felhozott vádakról, illetve a meghozott döntésről való értesítés és a megfelelő tájékoztatás jogát, valamint az emberi jogok megsértése miatti kártérítés iránti jogát; ugyanígy kéri az uniós tagállamokat, hogy támogassák az ENSZ mechanizmusaiban elvégzendő ilyen felülvizsgálatot, a célzott intézkedéseknek a terrorizmus elleni harcban való alkalmazása során az alapvető jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében;

56. mivel az EUSz 75. cikke – amelyet a Lisszaboni Szerződés vezet be – alkalmat ad a Parlamentnek arra, hogy foglalkozzon a feketelistára való felkerülés jelenlegi gyakorlatában fennálló hiányosságok megszüntetésével, és támogat minden olyan folyamatban lévő parlamenti munkát, amely célja a 2009. évi jogalkotási programba való bekerülés;

57. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a bírósági testületek egyike sincs abban a helyzetben, hogy felmérje a feketelista alkalmazásának helyességét, mivel a feketelistára való felkerülésre okot adó bizonyíték elsősorban a titkosszolgálatok számára rendelkezésre álló információkon alapul, amelyek értelemszerűen titokban működnek; úgy véli azonban, hogy ez az alapvető diszkréció a nemzetközi jog megsértése esetén nem jelenthet büntetlenséget; e tekintetben felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák a titkosszolgálatok munkája feletti hatékony parlamenti ellenőrzést; e tekintetben szükségesnek véli, hogy a Parlament vegyen részt az Európai Unió tagállamaiban működő hírszerzési szolgálatok ellenőrzésével foglalkozó parlamenti bizottságok konferenciája által végzett munkában;

58. újólág hangsúlyozza azonban, hogy a terroristaellenes lista rendszere – feltéve, hogy az tiszteletben tartja a Bíróság legfrissebb ítélkezési gyakorlatát – az Európai Unió terroristaellenes politikájának eredményes eszköze;

59. hangsúlyozza, hogy a terrorizmus veszélyt jelent a biztonságra és a szabadságra nézve, és ezért sürgeti, hogy a Tanács vizsgálja felül és tegye naprakésszé a terrorista szervezetek listáját, figyelembe véve az összes földrészén folytatott tevékenységeiket;

A változatos szankciópolitika

60. megjegyzi, hogy az EU mindig a szankciók alkalmazásának pozitív megközelítését részesítette előnyben abból a célból, hogy ösztönözze a változást; e célból hangsúlyozza, hogy a fokozatos nyomásgyakorlás és ösztönzés stratégiájával előnyben kell részesíteni az integrált globális fellépést;

61. úgy véli, hogy a nyitás stratégiája és a szankciós politika nem zárja ki egymást; álláspontja szerint ezért az EU szankciópolitikája segítheti az emberi jogok tiszteletben tartásának javítását a szankcióval sújtott országban, amennyiben azt kifejezetten a pozitív intézkedések politikájának bevezetése céljával felülvizsgálják; e tekintetben megjegyzi az Üzbegisztánra 2007 novembere és 2008 áprilisa között kiszabott szankciókkal kapcsolatban: míg az andizsáni mérszálás kivizsgálására vonatkozó alapvető követelményeknek és az emberi jogok tiszteletben tartásának elmulasztása miatt kiszabott szankciók egy éven át tartottak, a Tanács a vízumtilalom végrehajtásának felfüggesztése mellett döntött, és hat hónapot hagyott az üzbég kormány számára, hogy megfeleljen egy sor meghatározott emberi jognak, illetve fenntartotta a vízumtilalom automatikus visszaállításával való fenyegetést; megjegyzi, hogy az elkötelezettség és a szankciók párosítása a szankciók lehetséges automatikus visszaállításának, valamint a feltételek pontos megfogalmazásának köszönhetően néhány pozitív eredménnyel szolgált; kiemeli, hogy e feltételeknek korlátozott időkereten belül teljesíthetőnek, és az általános szankciós rendszer szempontjából lényegesnek kell lenniük; sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy semmilyen lényeges pozitív fejlemény nem történt, és továbbra sem folyik együttműködés az üzbég kormánnyal;

62. kifejezetten kéri, hogy egy többszínű stratégia keretében a szankciókat következetesen kísérjék a civil társadalom, az emberi jogi aktivisták, illetve az emberi jogokat és a demokráciát elősegítő bármely kezdeményezés által támogatott pozitív intézkedések; kéri, hogy a tematikus programok és eszközök (EIDHR⁽¹⁾), nem állami szereplők, befektetés a humántőkébe) járuljanak hozzá ezen célkitűzés megvalósításához;

(1) Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 20-i, 1889/2006/EK rendelete a demokrácia és az emberi jogok világszintű előmozdítása finanszírozási eszközének (a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze) létrehozásáról (HL L 386., 2006.12.29., 1. o.).

2008. szeptember 4., csütörtök

63. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy ragadja meg a Lisszaboni Szerződés ratifikálásával, illetve azt követően az európai külügyi szolgálat – mint az uniós szankciópolitika jobb hatékonyságának kulcseleme – felállítására révén adódó lehetőséget, az EU különböző külügyi eszközei közötti legoptimálisabb egység biztosítása érdekében;

Az uniós intézményekkel és a tagállamokkal kapcsolatos ajánlások

64. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy végezze el az uniós szankciópolitika átfogó és alapos értékelését, hogy meghatározza, milyen hatást fejt ki és milyen intézkedéseket kellene tenni a megerősítése érdekében; sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy nyújtson be ilyen intézkedéseket tartalmazó programot; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy értékelje a szankcióknak a kérdéses országok fejlesztési politikájára és az EU kereskedelmi politikájára gyakorolt hatását;

65. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a fejlesztési együttműködési eszköz és az Európai Fejlesztési Alap keretében kidolgozott fejlesztési segítségnyújtási stratégiák összhangban legyenek az érvényben lévő szankciók rendszerével és az emberi jogi párbeszéddekkel; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az általános költségvetési támogatás feltételei – beleértve az úgynevezett „millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos szerződéseket” is – kifejezetten kötődjenek emberi jogi és demokráciával kapcsolatos kritériumokhoz;

66. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy használja ki a Lisszaboni szerződés ratifikálása, a közös kül- és biztonságpolitika főképviselőjének – aki egyidejűleg a Bizottság alelnöke és a Külügyek Tanácsának elnöke is lesz – kinevezése, valamint az azt követő európai külügyi szolgálat felállítását által nyújtott lehetőséget az EU külpolitikájának koherensebbé és következetesebbé tételére, a szankciók területén dolgozó lényeges uniós szolgálatok fejlesztése, illetve a különböző szolgálatok közötti együttműködés javítása érdekében;

67. felszólít egyidejűleg a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai és a Bizottság közötti együttműködés javítására, a korlátozó intézkedések koherensebb és hatékonyabb végrehajtása érdekében;

68. felkéri az ENSZ Biztonsági Tanácsban tagsággal rendelkező tagállamokat, hogy az EU-Szerződés 19. cikkének megfelelően módszeresen kutassák fel a lehetőségeket az Európai Unió szankcióinak nemzetközivé tételére;

69. felhívja a tagállamokat, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsában való fellépésükkor ne sértsék meg a szerződésben, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában az emberi jogok védelmében vállalt kötelezettségeiket;

70. kötelezi parlamenti szerveit, különösen az állandó és ad-hoc küldöttségeit, hogy használják fel a szankciókat nem alkalmazó országok parlamentjeivel fennálló kapcsolataikat arra, hogy az érintett régiót érintő fennálló uniós szankciórendszereket jobban megértsék, és hogy vizsgálják meg az emberi jogok előmozdítását célzó összehangolt fellépés lehetőségeit;

71. felhívja a Bizottságot, hogy alakítson ki egy független szakértőkből álló hálózatot azzal a feladattal, hogy amennyiben és amikor szükséges, terjesszen elő a Tanácsnak a legmegfelelőbb korlátozó intézkedésekre vonatkozó javaslatot, továbbá készítsen rendszeres jelentést a fejleményekről a kialakított kritériumok és célok alapján, valamint szükség esetén terjesszen elő javaslatot a szankciók végrehajtási módozatainak javítására; úgy véli, hogy egy ilyen hálózat létrehozása elősegítené az átláthatóságot és általában a szankciókról való vitát, valamint egyes esetekben erősítené a szankciók végrehajtását és bizonyos esetekben a folyamatban lévő ellenőrzést; úgy véli ugyanakkor, hogy a Bizottságnak cselekvőbb módon aktív szerepet kellene vállalnia a szankciókkal kapcsolatos egyértelmű uniós politika meghatározásában;

72. úgy véli, hogy a KKBP alapvető és érzékeny elemét képező európai uniós szankciópolitika legitimitását – az EU-Szerződés 21. cikkének megfelelően – a Parlament részvételének az eljárás minden szakaszában meg kell erősítenie, különösen a szankcióknak a Tanács és a Bizottság közötti módszeres konzultáció, és a tőlük származó jelentések útján való megfogalmazásában és végrehajtásában; úgy véli, hogy a Parlamentnek szerepet kell vállalnia a követelményeknek a szankciók alanyai által történő teljesítésének ellenőrzésében; megbízza Emberi Jogi Albizottságát, hogy megszervezze és felügyelje a területen folyó munkát minden olyan szankcióra vonatkozóan, amelynek céljai és referenciakritériumai emberi jogokat érintenek;

*

* *

2008. szeptember 4., csütörtök

73. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint az Egyesült Nemzetek és az Európa Tanács főtítkárnak.

Anyai egészség

P6_TA(2008)0406

Az Európai Parlament 2008. szeptember 4-i állásfoglalása a gyermekágyi halálról, a millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos, 2008. szeptember 25-én tartandó magas szintű ENSZ-találkozó előtt

(2009/C 295 E/16)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a 2000. szeptemberi ENSZ millenniumi csúcstalálkozón elfogadott millenniumi fejlesztési célokra,
- tekintettel az Európai Tanács 2008. júniusi ülésén elfogadott EU cselekvési programra a millenniumi fejlesztési célokról és annak 2010-re szóló célkitűzéseire,
- tekintettel az ENSZ székhelyén, New Yorkban 2008. szeptember 25-én tartandó, a millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos magas szintű találkozóra,
- tekintettel az „EU jelentés a 2000–2004 közötti időszakra szóló millenniumi fejlesztési célokról” című bizottsági dokumentumra (SEC(2005)0456),
- tekintettel az Európai Tanács 2004. december 16–17-i brüsszeli ülésének elnökségi következtetéseire, amelyek megerősítik az Európai Unió teljes elkötelezettségét a millenniumi fejlesztési célok és a politikai koherencia mellett,
- tekintettel a Bizottság „A nemek közötti egyenlőség és a nők szerepének erősítése a fejlesztési együttműködésben” című, az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett közleményére (COM(2007)0100),
- tekintettel az ENSZ 1959. november 20-án elfogadott, a gyermek jogairól szóló nyilatkozatára, amely kimondja, hogy „mind a gyermeknek, mind az anyának különleges gondozásra és védelemre – többek között születés előtti és születés utáni gondozásra – van szüksége”, valamint tekintettel a gyermek jogairól szóló, 1989. november 20-i ENSZ-egyezményre, amely szerint az egyezményben részes államoknak biztosítaniuk kell „az anyák terhesség alatti és szülés utáni gondozását”,
- tekintettel a 2007-es lisszaboni EU–Afrika csúcstalálkozón elfogadott közös Afrika–EU stratégiára,
- tekintettel a nemek közötti egyenlőségről és a fejlesztési együttműködésben a nők szerepének erősítéséről szóló, 2008. március 13-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel az Európai Uniónak a millenniumi fejlesztési célok megvalósításában betöltött szerepéről szóló, 2005. április 12-i ⁽²⁾ és „A millenniumi fejlesztési célok felé félúton” című, 2007. június 20-i ⁽³⁾ állásfoglalásaira,
- tekintettel az Afrikára vonatkozó fejlesztési stratégiáról szóló, 2005. november 17-i ⁽⁴⁾ és az EU–Afrika kapcsolatok jelenlegi állásáról szóló, 2007. október 25-i ⁽⁵⁾ állásfoglalásaira,

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0103.

⁽²⁾ HL C 33E., 2006.2.9., 311. o.

⁽³⁾ HL C 146E., 2008.6.12., 232. o.

⁽⁴⁾ HL C 280E., 2006.11.18., 475. o.

⁽⁵⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2007)0483.